

Podnikání jako OSVČ

Před zahájením podnikání si opatříte **živnostenské oprávnění**. Některé činnosti (například spisovatel, zemědělec, auditor, daňový poradce, a mnoho dalších) živností nejsou, tj. živnostenské oprávnění se k jejich provozování nevydává (ale někdy musí být splněny požadavky jiných zákonů, např. zkouška auditora). O živnostenské oprávnění požádáte **na kterémkoliv živnostenském úřadě**, za vyřízení zaplatíte 1 000 Kč.

Vaše první povinnosti

Při startu podnikání se **registrujete ve zdravotní pojišťovně a na správě sociálního zabezpečení**.

Obě registrace můžete provést rovnou na živnostenském úřadě při založení živnostenského oprávnění přes jednotný registrační formulář. Máte také možnost registrovat se na příslušných úřadech osobně nebo korespondenčně do 8 dnů od obdržení živnostenského oprávnění.

Jednotným formulářem se také rovnou přihlásíte k **dani z příjmů, dani silniční** apod. I tady platí, že se můžete registrovat přímo na finančním úřadě, lhůta je 15 dnů ode dne, kdy započal vykonávat živnost.

Zálohy na zdravotní pojištění v prvním roce (před podáním prvního přehledu)

Pokud pro vás **platí minimální vyměřovací základ**, začnete platit zálohy v minimální výši **3 306 Kč**. Výše minimální zálohy se každoročně od ledna mění, navýšení se tedy promítne poprvé do únorové platby.

► Pozor!

Zálohu za daný měsíc zaplatíte do 8. dne následujícího měsíce.

Peníze pošlete na účet své zdravotní pojišťovny (vedený u ČNB) pro platby samoplátců – osob samostatně výdělečně činných. Účty mohou být rozdělené i podle místa bydliště. **Variabilním symbolem je vaše rodné číslo.**

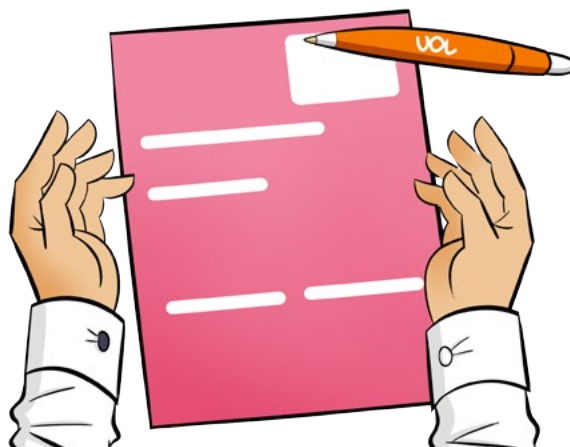
Pokud pro vás **neplatí minimální vyměřovací základ**, zálohy v prvním roce nemusíte platit. Zdravotní pojištění zaplatíte po skončení roku podle skutečného výdělku.

Pro koho neplatí minimální vyměřovací základ?

- **Státní pojištěnci.** Nezaopatřené děti, studenti do 26 let, osoby na mateřské/rodičovské dovolené, osoby pobírající rodičovský příspěvek, důchodci atd.
- **Osoby s hlavním příjmem ze zaměstnání.** Sem spadáte, pokud jste zaměstnaní celý měsíc a odvádíte ze zaměstnání pojištění alespoň ve výši odpovídající minimální mzdě.
- Osoby těžce zdravotně postižené, osoby v důchodovém věku, které nesplnily podmínky přiznání důchodu.
- **Osoby, které řádně a celodenně pečují o alespoň jedno dítě do 7 let.**

► Pozor!

Pokud jste zároveň zaměstnaní (musí se jednat o zaměstnání zakládající účast na nemocenském pojištění), nemáte povinnost hradit zálohy ani v dalších letech. Vždy můžete pojistné platit jednorázově po podání přehledu. v ostatních případech jsou zálohy pro další rok stanoveny ze skutečného příjmu v předchozím roce.

Jak podat přehled?

Nejpozději měsíc po termínu pro podání daňového přiznání musíte podat **přehled OSVČ zdravotní pojišťovně**. Obvykle tedy nejpozději **první pracovní den v červnu** (to je pro případ, kdy je přiznání podáváno elektronicky datovou schránkou), případně první pracovní den v srpnu, pokud přiznání zpracoval daňový poradce.

V přehledu se vypočte **pojistné za minulý rok podle skutečného příjmu**. Pokud pro vás platí minimální vyměřovací základ, nebude pojistné nižší, než odpovídá minimální vyměřovacímu základu, tedy přibližně *počet měsíců podnikání × výše zálohy*. Maximální výše pojistného není omezena.

Pokud pro vás minimální vyměřovací základ neplatí, počítá se pojistné ze skutečného příjmu:

$$\text{Příjmy} - \text{výdaje} \times 0,5 \times 0,135$$

Na základě srovnání pojistného a výše uhrazených záloh vyjde buď **nedoplatek, nebo přeplatek**. Nedoplatek uhradíte stejným způsobem jako zálohy, přeplatek si můžete nechat vrátit, nebo ho použít na zálohy v příštím roce.

K platbám záloh zasílají pojišťovny po skončení roku dokument, který doporučujeme předat osobě, která bude přehledy zpracovávat.

Nová výše zálohy

V přehledu se také vypočte záloha pro další rok. Ta bude:

- 1) **Minimální stanovená částka pro daný rok** (platí pro OSVČ, pro které platí minimální vyměřovací základ).
- 2) **Dle výpočtu** (platí pro OSVČ, pro které není stanoven minimální vyměřovací základ, nebo pokud je částka vypočtená podle vzorce vyšší než minimální záloha).
- 3) **Nula** (platí pro OSVČ, které jsou zároveň zaměstnanci).

Zálohy za sociální zabezpečení v prvním roce (před podáním prvního přehledu)

Pokud **vykonáváte činnost jako hlavní**, začnete platit zálohy na důchodové pojištění v minimální výši **3 575 Kč pro rok 2026**. Tato sazba **platí pro začínající podnikatele** po dobu prvních tří kalendářních let od zahájení podnikání, pokud tuto činnost v předchozích 20 letech nevykonávali. **Pro ostatní platí** minimální záloha v roce **2026 5 720 Kč**. Tato částka se každoročně mění, původní platí vždy do podání přehledu za předchozí rok.

> Pozor!

Zálohu za daný měsíc zaplatte vždy do konce daného měsíce.

Peníze posílejte na účet ČSSZ (vedený u ČNB) pro platby důchodového pojištění OSVČ u příslušného pracoviště. **Variabilní symbol je číslo přidělené ČSSZ**. Nemůžete tedy platit dříve, než vás ČSSZ zaregistruje.

Pokud **vykonáváte činnost jako vedlejší**, zálohy v prvním roce neplatíte. Důchodové pojištění zaplatíte po skončení roku podle skutečného výdělku, pokud přesáhnete limit pro vedlejší činnost.

Za OSVČ, které vykonávají svou činnosti jako vedlejší, se považují např. zaměstnanci (odvádějící důchodové pojištění ze zaměstnání), starobní a invalidní důchodci, osoby pobírající rodičovský příspěvek nebo peněžitou podporu v mateřství, nezaopatřené děti, studenti do 26 let, osoby pečující o osobu závislou na pomoci jiné osoby, osoby ve výkonu vojenské služby.

Jak podat přehled?

Nejpozději měsíc po termínu pro podání daňového přiznání musíte podat **přehled OSVČ příslušnému pracovišti ČSSZ**. Obvykle tedy nejpozději **první pracovní den v červnu** (to je pro případ, kdy je přiznání podáváno elektronicky datovou schránkou), případně první pracovní den v srpnu, pokud přiznání zpracoval daňový poradce.

V přehledu se vypočte **pojistné za předchozí rok podle skutečného příjmu**. Pokud máte činnost jako hlavní, nebude důchodové pojistné nižší, než odpovídá minimálnímu vyměřovacímu základu, tedy přibližně *počet měsíců podnikání × výše zálohy*.

> Pozor!

Maximální výše pojistného je omezena maximálním vyměřovacím základem. Výše max. vyměřovacího základu pro rok 2026 je 2 350 416 Kč a odpovídající pojistné 686 322 Kč.

Pokud máte **činnost jako vedlejší**, počítá se pojistné ze skutečného příjmu:

$$\text{Základ daně} \times 0,55 \times 0,292$$

V případě, že základ daně nedosáhne určité výše, není důchodové pojistné u vedlejší činnosti povinné. V roce **2026 jde o částku 117 521 Kč**, která se krátí o 1/12 za každý měsíc, kdy jste nepodnikali.

Na základě srovnání pojistného a výše uhrazených záloh vyjde buď **nedoplatek**, nebo **přeplatek**. Nedoplatek uhradíte stejným způsobem jako zálohy, přeplatek si můžete nechat vrátit, nebo ho použít na zálohy v příštím roce.

Informace o zaplacených zálohách lze průběžně kontrolovat či stahovat na ePortále ČSSZ, přístup je možný na základě tzv. identity občana.

Nová výše zálohy

V přehledu se také vypočte záloha pro další rok:

- 1) **Ve výši loňské povinnosti po vydělení počtem měsíců podnikání** (platí pro OSVČ s příjmem, který je vyšší, než odpovídá minimálnímu vyměřovacímu základu pro hlavní nebo vedlejší činnost).
- 2) **Minimální stanovená částka pro daný rok**
- 3) **Nula** (platí pro OSVČ s vedlejší činností a nízkým vyměřovacím základem).

> Pozor!

U OSVČ, které přesáhly maximální vyměřovací základ, může být záloha i mírně vyšší než v předchozím roce – podle skutečného příjmu a maximálního vyměřovacího základu v dalším roce.

Nemocenské pojištění

Nemocenské pojištění **není pro OSVČ povinné**. Pokud se přesto rozhodnete nemocenské hradit, můžete se k němu přihlásit kdykoli během provozování činnosti. Není to ale možné zpětně.

Co vyplnit? Použijte formulář Přihláška k dobrovolné účasti na nemocenském OSVČ.

Výši pojistného si volíte sami. Musí být v rozmezí odpovídajícím vašemu příjmu. V prvním roce podnikání se horní limit počítá z průměrné mzdy v národním hospodářství, **minimální měsíční částka** pro rok **2026 je 243 Kč**. V dalších letech vychází z posledního přehledu.

> Pozor!

Pokud se rozhodnete platit nemocenské pojištění, je velmi důležité zaplatit včas. Při pozdní platbě dojde k automatickému odhlášení.

Proč si platit nemocenské pojištění?

Většina OSVČ si nemocenské pojištění neplatí. Pro jeho placení se nejčastěji rozhodnou podnikatelé, kteří **předpokládají častější dlouhodobou pracovní neschopnost**, a také ženy, které **plánují v dohledné době potomka**.

Pravidla pro nárok na nemocenské a peněžitou pomoc v mateřství (PPM) jsou pro OSVČ přísnější než pro zaměstnance.

- na **nemocenské** máte nárok jen u pracovní neschopnosti, která vznikla **nejdříve po splnění 3 měsíců účasti** na nemocenském pojištění
- na **PPM** máte nárok při splnění minimálně **270 dnů účasti** na pojištění v posledních dvou letech a zároveň minimálně **180 dnů účasti** na nemocenském pro OSVČ v posledním roce přede dnem nástupu na PPM

► Pozor!

Po dobu pobírání nemocenské nebo peněžité podpory v mateřství nesmíte osobně vykonávat činnost OSVČ.

Příklad z praxe

Paní Anna byla od 1. 1. 2018 do 30. 6. 2023 zaměstnaná s účastí na nemocenském pojištění. Od 1. 7. 2022 je OSVČ.

Od 1. 11. 2023 je účastna na nemocenském pro OSVČ.

Paní Anna je těhotná, 1. 3. 2024 (6 týdnů před porodem) by měla nastoupit na „mateřskou“.

Má paní Anna nárok na peněžitou podporu v mateřství?

Bohužel ne. Sice splnila 270 dnů účasti v posledních dvou letech, ale ne 180 dní účasti na nemocenském pro OSVČ.

Má však nárok na nemocenské v souvislosti s porodem, které začne čerpat 1. 3. 2024 a bude čerpat do ukončení šestinedělí.

Daň z příjmu fyzických osob

Fyzická osoba má na rozdíl od právnické osoby **více možností pro stanovení základu daně**.

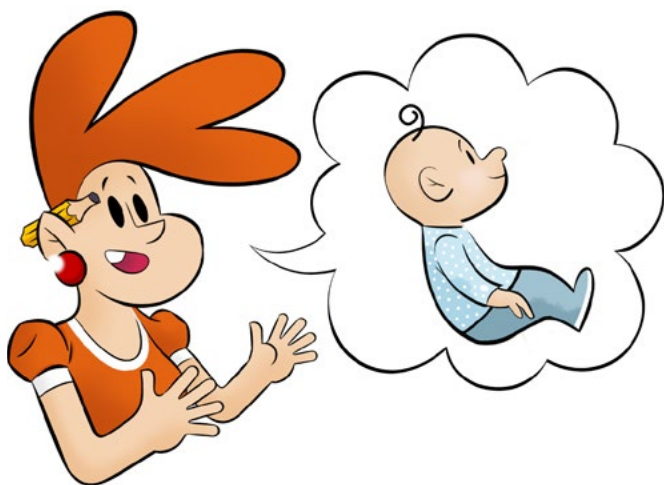
- daňová evidence (přehled příjmů a výdajů)
- paušální výdaje (40, 60, 80 % podle typu podnikání)
- paušální daň (od 1. 1. 2021)
- vedení účetnictví

Aktuální sazba daně z příjmu fyzických osob je **15 %** a **23 %** pro část základu převyšující 36násobek průměrné mzdy **1 762 812 Kč** (v roce 2026).

Pokud máte podnikání s minimem nákladů, **vyplatí se vám paušální výdaje**.

Příklady sazby paušálů pro jednotlivé typy činností:

Lékaři, autoři, daňoví poradci, herci	40 %
Příjmy ze živnosti	60 %
Příjmy ze zemědělské výroby a řemeslných živností	80 %

Příklad výpočtu zdanění OSVČ s paušálními výdaji v roce 2024 (daň je po snížení o slevu na poplatníka ve výši 30 840 Kč):

	paušál 40 %	paušál 60 %	paušál 80 %
fakturace za rok	1 000 000 Kč	1 000 000 Kč	1 000 000 Kč
výdajový paušál	400 000 Kč	600 000 Kč	800 000 Kč
základ daně	600 000 Kč	400 000 Kč	200 000 Kč
daň	59 160 Kč	29 160 Kč	0 Kč
soc. pojištění	96 360 Kč	64 240 Kč	46 219/38 516 Kč*
zdrav. pojištění	40 500 Kč	35 614 Kč	35 614 Kč
náklady na odvody	196 020 Kč	129 014 Kč	81 833/74 130 Kč*
čistý příjem	803 980 Kč	870 986 Kč	918 167/925 870 Kč*

*základní sazba/nová OSVČ

> Pozor!

K 1. 4. musíte podat daňové přiznání, pokud přiznání podáváte elektronicky je možné ho podat až do 1. 5. Pokud ho za vás podává daňový poradce, platí termín 1. 7.

A co DPH?

Víte, že zahájením podnikatelské činnosti se **stáváte osobou povinnou k dani**?

I když zatím nejste plátcem, musíte si **hlídat své povinnosti v oblasti DPH**. Existují tři základní varianty, kdy se podnikatel registruje k DPH:

- 1) Registrace ze zákona jako identifikovaná osoba.
- 2) Registrace ze zákona jako plátcem DPH.
- 3) Dobrovolná registrace k DPH jako identifikovaná osoba či jako plátcem.

Identifikovaná osoba

Při obchodování se zahraničím se můžete stát tzv. identifikovanou osobou. Z řady transakcí bez ohledu na jejich objem vám vznikne okamžitá **povinnost registrace k DPH** jako identifikovaná osoba.

Identifikovaná osoba **není plátcem**, neodvádí tedy DPH ze svých tuzemských transakcí, ale musí vykazovat FÚ dodání služeb do jiných

členských států podnikatelům a danit své nákupy ze zahraničí. Má **povinnost daně přiznat**, ale na rozdíl od plátce daně **nemůže uplatnit odpočet daně**.

Kdy se stáváte identifikovanou osobou?

1) V rámci své ekonomické činnosti **pořídíte zboží z jiného státu EU** v hodnotě víc než 326 000 Kč za kalendářní rok.

Důležitý je také den poskytnutí úplaty (kdy jste za službu zaplatili). Pokud tento den nastane dříve, než přijetí služby, je nutné se registrovat ke dni poskytnutí úplaty.

Příklad:

Tuzemský podnikatel neplátcem pořídí zboží od německého podnikatele v ceně 350 000 Kč. Pořizovatel se stává povinně identifikovanou osobou ke dni pořízení a má povinnost přiznat daň bez nároku na odpočet.

2) V rámci své ekonomické činnosti **přijmete službu**, dodání zboží s instalací nebo montáží nebo dodání zboží soustavami nebo sítěmi s místem plnění v ČR **od osoby, která nemá sídlo v ČR**, případně pořídíte z jiného členského státu nový dopravní prostředek (mimo jiné vozidlo dodané do 6 měsíců od prvního uvedení do provozu či s nájedem do 6 000 km) nebo zboží podléhající spotřební dani.

V těchto případech není stanovený limit, identifikovanou osobou se stáváte už od 1 Kč.